

ANDREA ZLATAR VIOLIĆ,
ministrica kulture

KULTURA marginalizirana, a ministarstvo neprestance NA UDARU

Piše: **Liljana JAZBINŠEK**
Snimke: **Matea VRČKOVIĆ**

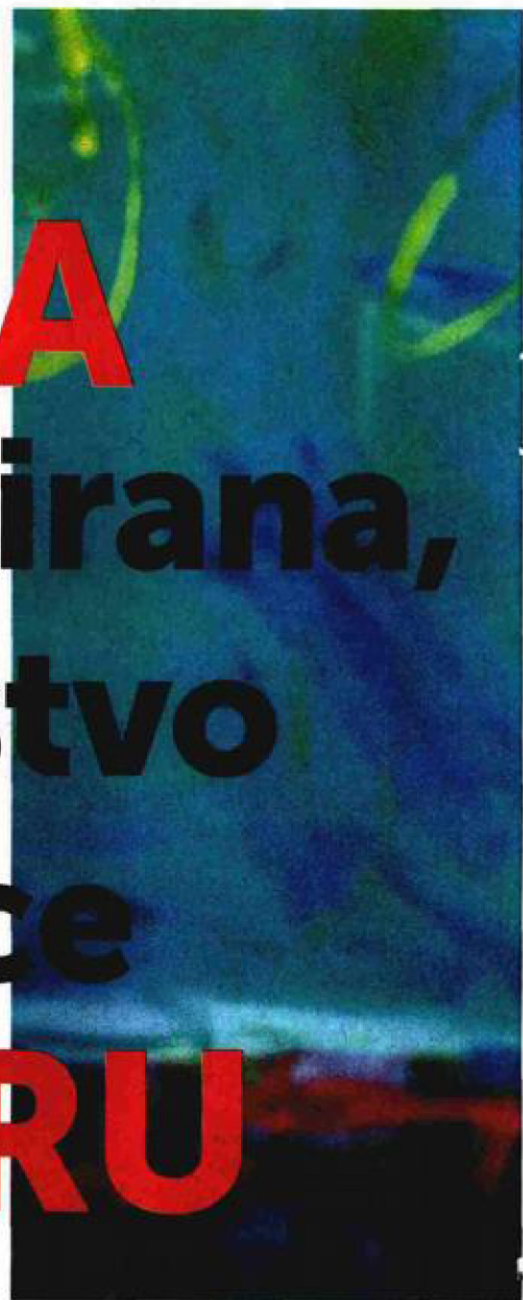
Ministrica kulture u Vladi Zorana Milanovića, Andrea Zlatar Violać, na početku je mandata dočekana vrlo dobrohotno, no s vremenom se toliko "zakuhalo" u njenu resoru kao i u društveno-javnom prostoru, da se ponekad čini kako su afere ono čega najviše ima. Nedavno je ministrica kulture

postala prvom dužnosnicom, koju je Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa prijavilo DORH-u radi kršenja Zakona o sukobu interesa. Za sada će posla s ministricom Zlatar Violać imati građanski odjel tužiteljstva, jer kršenje odredbi ovog zakona, ne znači da se radi o zloupotrebama u kazneno-pravnom smislu.

Zaista je zanimljivo da je kultura, koja je u Hrvatskoj skoro marginalizirana i nekako se često smatra da bi se novac mogao puno bolje namijeniti od kulturnog djelovanja, na trenutke 'bure baruta'.

■ **Napadaju vas sa svih strana kulture, prema vašem mišljenju, zašto je tako?**

- Mnogo je pozitivnih reakcija na ono što radim sa svojim timom u Ministarstvu kulture, pa ne mogu prihvatiti dojam o neprestanim napadima. No, oni su svakodnevni dio posla i poticaji su im raznoliki – oni simplificirano politički, naprosto što pripadam korpusu drugačije političke opcije. Ima onih koji se ne slažu s inzistiranjem na poštivanju zakona i zakonskih propisa i procedura te funk-

Akteri s kulturne scene često zauzimaju neku vrstu "rezervne" pozicije kao da nisu sastavni dio te scene, kao da se problemi ili uspjesi tog područja nisu i njihovi.

cionalnih unapređenja zakonskih okvira, a koji su nužni za unapređenje ukupnog demokratskog okvira jednog društva. Takve promjene, a promjene su to u odnosu na prošlih dvadeset godina, su proces koji traži svoje vrijeme kao što to traži i sagledavanje novih pogleda na kulturu i njena pozicioniranja - od tek uljepšavajućeg, reprezentirajućeg položaja prema suradničkom, uključujućem koji doprinosi ukupnoj socijalnoj koheziji i razvoju cijelog društva. Kultura je konfliktna sama po sebi, pa rasprave ne treba doživ-

ljavati kao napad. Ali bih osobno voljela da u njima dominiraju argumenti, a ne često površni vrijednosni sudovi.

■ Nije li kultura sa svojim djelovanjem kritika vlasti?

- Umjetnički izričaji svojim propitivanjem i kritikom svakako jesu snažan korektiv vlasti u usko političkom smislu, ali ga i mijenjaju i unapređuju. Prostor kulture je i najpolitičniji prostor djelovanja, kao što je i prostor subverzije, poticaj na drugačije mišljenje, na drugačiji kut gledanja. Upravo stoga, djelovanje u kulturi u najširem smislu, ima iznimno snažan utjecaj na sve ostale segmente naših života, ali toliko i veću odgovornost. Odgovornost u postupanju i donošenju odluka tako je jedan od najvažnijih kriterija kojima se rukovodim u radu.

■ Razumljivo je i potrebno propitivanje vašeg ministarskog rada, ali zašto je toliko intrigantan propitivanju onaj koji mu je prethodio?

- Stupanjem na ministarsku dužnost pod povećalo dolazi cijela biografija jedne osobe, pa tako i mene. Kada govorimo o pritiscima, kritikama ili napadima, akteri s kulturne scene često zauzimaju neku vrstu „rezervne“ pozicije kao da nisu sastavni dio te scene, kao da se problemi ili uspjesi tog područja nisu i njihovi.

■ Koliko će stanje u kulturi promijeniti ulazak u EU i dostupnost novca iz strukturnih fondova za projekte?

- To zavisi od svih nas; i građana i građanki Hrvatske i svih građana i građanki EU. Europska unija, u ovom trenutku, funkcionira prema do sada stvorenim pravilima, ali koja nisu „uklesana u kamen“. Svakodnevno se donose nove odluke, nova pravila, rađaju se nove ideje. Ulazak svake države u EU unio je novine koje su mijenjale i činile drugačijom. Tako sada možemo djelovati i iz Hrvatske i odgovornost za razvoj Unije je i na nama.

Novac iz tzv. strukturnih fondova je dostupan za nas, on i postoji za nas. Tri

su glavna projekta koja slijedimo – to je obnova baštine, ali s promijenjenim načinima upravljanja koja je moraju učiniti dostupnima svima, koji moraju potaknuti razvoj lokalne zajednice. Potom to je razvoj ljudskih resursa, te naposljetku os razvoja i pozicioniranja kreativnih industrija. Ono što je važno istaknuti je da inicijativa mora doći s lokalne razine što nas nužno upućuje na međusobnu suradnju.

■ Kakva je strategija razvoja kulture, odnosno, ne bavite se samo svakodnevnim problemima koji izazivaju toliko prijevora u društvu?

- U najširem smislu osvještavanje važnosti kulturnog i umjetničkog stvaranja, odnosno povećanje umjetničke i

■ Jeste li se uspjeli izboriti u ova krizna vremena, kada se reže sve moguće i kultura je možda na prvom mjestu, da vaš resor ne bude najzakinutiji u Vladinoj raspodjeli?

- Proračun Ministarstva kulture za programe isti je od 2011. godine. Osobno ću se zalagati za njegovo povećanje, ali i podržavati sve inicijative koje povećavaju izdvajanja za kulturu na županijskim, općinskim i gradskim razinama. Inače, kulturi u proračunu pripada 0.67 posto.

■ Na pola ste mandata otprilike, što ste učinili od planiranog, a što je ostalo za učiniti još?

- Uvedeno je obvezno strateško planiranje u kulturnim institucijama, kao i

Kultura je konfliktna sama po sebi, pa rasprave ne treba doživljavati kao napad. Ali bih osobno voljela da u njima dominiraju argumenti

medijske proizvodnje. A s time je usko povezano proširenje umjetničkog obrazovanja i participacije na svu školsku djecu s ciljem stvaranja novih publika i nove stvaralačke baze. To traži i reformu upravljanja institucijama s ciljem maksimalnog iskorištavanja potencijala zapošljavanja u kulturnim i kreativnim industrijama, te poticanje izvanproračunskog izvora financiranja, promjena kulturne i komunikacijske politike kako bi se s postojećim financijskim sredstvima povećao učinak. Vrlo je važno jačanje i bolje pozicioniranje kulturnog sektora na međunarodnoj sceni, intenzivnija i kvalitetnija komunikacija sa zemljama regije. I razvoj intersektorske suradnje s Ministarstvom turizma, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta te Ministarstvom vanjskih i europskih poslova.

za za korisnike natječaja za javne potrebe u kulturi. Uveden je model trogodišnjeg financiranja programa, a imamo i stalnu edukaciju za EU-projekte, kao i aktivnu suradnju s lokalnim samoupravama. Započeo je dvogodišnji edukativni ciklus za menadžere u kulturi koji realiziramo u suradnji s Kennedy centrom i DeVos institutom, a koji obuhvaća više od sto zaposlenika iz 23 kulturne institucija i organizacija. Pokrenut je rad Zaklade Kultura nova sa svrhom promicanja i razvoja civilnog društva na području kulture i umjetnosti, te donijeli zakonski okvir za pokretanje djelovanja Hrvatske kuće za predstavljanje hrvatske kulture i umjetnosti u inozemstvu.

U suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova ostvareni veliki međunarodni projekti Croatia, la voici! u Francuskoj, Kroatien Kreativ u Njemač-

koj, Welcome Croatia u Velikoj Britaniji te Culturescapes u Švicarskoj koji integriraju hrvatsku kulturu i umjetnost u europski kulturni prostor.

Uveli smo poticajne mjere za povećanje inozemnih filmskih produkcija u Hrvatskoj i zapošljavanje hrvatskih filmskih radnika, te proveli prvi dio projekta digitalizacije kino dvorana, pa tako sad postoji 28 digitaliziranih kino dvorana.

U suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta pokrenut je preddiplomski sveučilišnog studija Suvremeni ples i Baletna pedagogija te realiziran pilot projekt Ruksak (pun) kulture, a za čiji je nastavak i punu implementaciju upravo natječaj u tijeku.

Javno dostupnim smo učinili Registar zaštićenih kulturnih dobara, te izradili Strategiju digitalizacije cjelokupne kulturne baštine, otvorena je prva faza stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar, Dvorac Eltz, u suradnji s Ministarstvom turizma pokrenuta je realizacija strateških projekata obnove kulturne baštine. Klapsko pjevanje upisano je listu nema-

terijalne kulturne baštine pod zaštitom UNESCO-a. Fond za pluralizam lokalnih medija proširen i na neprofitne elektroničke medije, s emitiranjem započeli treći i četvrti program HRT-a, Vjesnikova dokumentacija ponovno dostupna javnosti putem Hrvatskog državnog arhiva.

Pred nama su donošenje sveobuhvatne medijske strategije, diversifikacija izvora financiranja, povećanje umjetničke i medijske proizvodnje, osnivanje Nacionalnog centra za knjigu

■ Jezik se smatra jednim od najbitnijih činitelja očuvanja kulture, hrvatski je od ulaska zemlje u EU, jedan od njenih službenih jezika.

- I ne samo to, u Vijeću ministara kulture obveza je članova govoriti na svom jeziku.

■ Često vas se prozivalo kako radi mogućeg sukoba interesa, tako i radi toga da ste se u Ministarstvu okružili klikom i da ne želite čuti nikakva druga mišljenja?

- Za situaciju sukoba interesa koja se stvorila zbog nepravovremenog prijensa udjela u nakladniku neprofitnog dvotjednika „Zarez“, Povjerenstvo za sprječavanje sukoba odredilo je propisanu financijsku mjeru. Jednako tako ustvrdilo je da nikome nisam pogodovala, niti stekla ikakvu osobnu materijalnu korist.

Kao i svi drugi ministri izabrala sam šestero najbližih suradnika na poslovima zamjenika, pomoćnika i savjetnika i oni su, logično, i moji najbliži suradnici. Po svojim interesima, stručnim znanjima, dosadašnjim karijerama i iskustvima, pa čak i svjetonazorima riječ je vrlo različitim osobama koje bi bilo vrlo teško podvesti pod značenje riječi klika. Uza sva raznovrsna mišljenja koja svakodnevno razmjenjujemo i s kolegama u cijelom ministarstvu, slijedimo zajedničke strateške ciljeve i viziju koje su nas i okupile i koje su uvijek usmjerene prema društvu u cjelini. Postoje oni koji se s takvom vizijom ne slažu, ali tada je na njima i teret argumentacije.